

Сімейне право України: підручник

Подивитись анотацію та купити на jurkniga.ua

Анотація

У підручнику “Сімейне право України” висвітлені питання загальної теорії сімейного права, правовідносини подружжя: шлюб, припинення шлюбу, майнові та особисті немайнові правовідносини подружжя, правовідносини батьків і дітей, інших членів сім'ї та родичів, форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, та колізійні норми сімейного права.

Матеріал викладено відповідно до програми з сімейного права України. В основу покладено Сімейний кодекс України, а також інші нормативно-правові акти.

Підручник розрахований на викладачів, аспірантів і студентів юридичних вузів та факультетів; юристів-практиків, а також всіх, хто цікавиться сімейним правом.

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО.....	10
Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СІМЕЙНОГО ПРАВА.....	11
1.1. Загальна характеристика сімейного права (О.І. Чепис)	12
1.1.1. Еволюція українського сімейного права та законодавства	12
1.1.2. Місце сімейного права в системі права України	18
1.1.3. Поняття, предмет та метод сімейного права	21
1.1.4. Принципи та функції сімейного права	27
1.2. Сімейне законодавство (О.І. Чепис)	34
1.2.1. Поняття сімейного законодавства.....	34
1.2.2. Сімейний кодекс України — основне джерело сімейного законодавства України	35
1.2.3. Закони та інші нормативно-правові акти в системі сімейного законодавства	36
1.2.4. Цивільний кодекс України в системі сімейного законодавства	38
1.2.5. Договір як джерело сімейно-правових норм	39
1.2.6. Звичаї як джерело сімейно-правових норм	40
1.2.7. Міжнародні договори України в системі сімейного законодавства	42
1.2.8. Застосування аналогії закону та аналогії права	43
1.3. Сімейні правовідносини (О.І. Чепис)	47
1.3.1. Сім'я, родинність, свояцтво: поняття та юридичне значення	47
1.3.2. Поняття, зміст та види сімейних правовідносин	51
1.3.3. Інтереси у сімейних правовідносинах.....	54

1.3.4. Підстави виникнення, зміни та припинення сімейних правовідносин	58
1.3.5. Акти цивільного стану	64
1.4. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків.	
Захист сімейних прав та інтересів (О.І. Чепис)	67
1.4.1. Поняття здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків	67
1.4.2. Відповіальність у сімейному праві	69
1.4.3. Особливості здійснення батьківських прав та виконання батьківських обов'язків неповнолітніми батьками	70
1.4.4. Участь органу опіки та піклування у здійсненні та захисті сімейних прав та інтересів	74
1.4.5. Поняття та види захисту сімейних прав та інтересів.....	77
1.4.6. Сроки у сімейному праві України. Позовна давність	83
Розділ 2. ПРАВОВІДНОСИНИ ПОДРУЖЖЯ	89
2.1. Поняття, ознаки та укладення шлюбу (С.Б. Булеца)	90
2.1.1. Поняття шлюбу та його ознаки	90
2.1.2. Умови вступу в шлюб.....	92
2.1.3. Перешкоди до укладення шлюбу	97
2.2. Державна реєстрація шлюбу (С.Б. Булеца)	103
2.2.1. Державна реєстрація шлюбу та її правове значення	103
2.2.2. Заява про реєстрацію шлюбу	106
2.2.3. Права та обов'язки наречених.....	107
2.2.4. Час та місце державної реєстрації шлюбу	110
2.2.5. Державна реєстрація шлюбу на судні та з особами, засудженими до позбавлення волі	111
2.2.6. Правові наслідки шлюбу. Правозгідність шлюбу	113
2.3. Недійсність шлюбу (С.Б. Булеца, Л.В. Лешанич)	115
2.3.1. Поняття та підстави недійсності шлюбу	115
2.3.2. Шлюб, який визнається недійсним.....	116
2.3.3. Шлюб, який визнається недійсним за рішенням суду	118
2.3.4. Шлюб, який може бути визнаний судом недійсним	120
2.3.5. Визнання шлюбу недійсним після його припинення	124
2.3.6. Правові наслідки визнання шлюбу недійсним	125
2.3.7. Визнання шлюбу не укладеним	128
2.4. Припинення шлюбних правовідносин (С.Б. Булеца, І.Е. Ревуцька)	130

2.4.1. Поняття припинення шлюбу	130
2.4.1.1. Припинення внаслідок смерті одного з подружжя або оголошення його померлим	130
2.4.1.2. Припинення шлюбу внаслідок розірвання шлюбу	132
2.4.2. Визнання розірвання шлюбу фіктивним.....	146
2.4.3. Момент припинення шлюбу та правові наслідки розірвання шлюбу.....	147
2.4.4. Поновлення шлюбу	151
2.4.5. Режим окремого проживання подружжя.....	153
2.5. Право власності дружини та чоловіка (Г.В. Фазикош)	157
2.5.1. Загальна характеристика майнових правовідносин подружжя	157
2.5.2. Правовий режим роздільного майна подружжя.....	161
2.5.3. Правовий режим спільногомайна подружжя.....	167
2.5.4. Поділ спільногомайна подружжя	179
2.6. Права та обов'язки подружжя щодо утримання (В.Г. Фазикош, О.В. Фазикош)	184
2.6.1. Аліментні зобов'язання подружжя	184
2.6.2. Аліментні зобов'язання колишнього з подружжя	192
2.6.3. Позбавлення одного з подружжя права на утримання	195
2.6.4. Припинення права одного з подружжя на утримання.....	197
2.7. Шлюбний договір (С.Б. Булеца).....	199
2.7.1. Історія виникнення шлюбних договорів	199
2.7.2. Поняття шлюбного договору. Укладення та строк дії договору.....	201
2.7.3. Зміст шлюбного договору	204
2.7.4. Зміна та припинення шлюбного договору	211
2.8. Особисті немайнові правовідносини подружжя (С.Б. Булеца)	217
2.8.1. Загальна характеристика особистих немайнових прав та обов'язків подружжя.....	217
2.8.2. Види особистих немайнових прав і обов'язків подружжя.....	220
Розділ 3. ПРАВОВІДНОСИНИ БАТЬКІВ І ДІТЕЙ	229
3.1. Встановлення походження дітей (Р.Б. Олійник)	230
3.1.1. Загальні правила визначення материнства та батьківства	230
3.1.2. Визначення походження дитини від матері та батька, які перебувають у шлюбі між собою.....	233
3.1.3. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою	234
3.1.4. Визнання батьківства за рішенням суду	236
3.2. Особисті немайнові правовідносини батьків та дітей (С.Б. Булеца)	237

3.2.1. Поняття та загальна характеристика особистих немайнових прав і обов'язки батьків та дітей	237
3.2.2. Обов'язки та права батьків щодо виховання дитини та місця її проживання	240
3.2.3. Позбавлення батьківських прав та відіbrання дитини без позбавлення батьківських прав.....	243
3.3. Майнові правовідносини батьків та дітей (Р.Б. Олійник)	247
3.3.1. Сутність майнових правовідносин у сім'ї.....	247
3.3.2. Права батьків та дітей на майно	248
3.3.3. Обов'язок батьків із утримання неповнолітніх дітей	251
3.3.4. Способи та розмір оплати аліментів на дітей	254
3.3.5. Припинення права на аліменти	256
3.3.6. Визначення заборгованості за аліментами та її стягнення	257
3.3.7. Обов'язок батька, матері утримувати повнолітніх дітей.....	259
3.3.8. Обов'язок повнолітніх дочки, сина утримувати батьків	261
Розділ 4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ІНШИХ ЧЛЕНІВ СІМ'Ї ТА РОДИЧІВ	264
4.1. Правовідносини за участю інших членів сім'ї та родичів (М.В. Менджул)	265
4.1.1. Особисті немайнові правовідносини інших членів сім'ї та родичів	265
4.1.2. Майнові правовідносини інших членів сім'ї та родичів.....	269
4.1.3. Аліментні обов'язки фактичних вихователів і вихованців	273
Розділ 5. ФОРМИ ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ-СИРІТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ	276
5.1. Усиновлення (В.В. Заборовський).....	277
5.1.1. Поняття та сутність усиновлення	277
5.1.2. Умови, порядок та правові наслідки усиновлення.....	280
5.1.3. Визнання усиновлення недійсним	290
5.1.4. Скасування усиновлення	291
5.1.5. Позбавлення усиновлювача батьківських прав	293
5.1.6. Таємниця усиновлення	295
5.2. Опіка та піклування над дітьми (В.В. Заборовський).....	298
5.2.1. Поняття і значення опіки та піклування над дітьми.....	298
5.2.2. Встановлення опіки та піклування над дітьми.....	301
5.2.3. Права дитини, над якою встановлено опіку або піклування.....	303
5.2.4. Права та обов'язки опікунів та піклувальників	306
5.2.5. Припинення опіки та піклування над дитиною.....	309
5.2.6. Звільнення опікунів та піклувальників дитини від їх обов'язків.....	310

5.3. Патронат (В.В. Заборовський, Л.В. Лешанич)	314
5.3.1. Поняття та значення патронату над дітьми	314
5.3.2. Підстави виникнення патронату над дітьми. Договір про патронат.....	316
5.3.3. Припинення патронату над дітьми	320
5.4. Прийомна сім'я (В.В. Заборовський)	322
5.4.1. Поняття прийомної сім'ї	322
5.4.2. Прийомні батьки	324
5.4.3. Прийомні діти	328
5.4.4. Порядок створення прийомної сім'ї	328
5.5. Дитячий будинок сімейного типу (В.В. Заборовський).....	331
5.5.1. Поняття дитячого будинку сімейного типу	331
5.5.2. Батьки-вихователі дитячого будинку сімейного типу	333
5.5.3. Правовий статус вихованців дитячого будинку сімейного типу	336
5.5.4. Порядок створення та ліквідація дитячих будинків сімейного типу	337

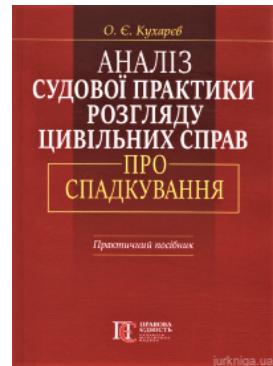
Розліл 6. СІМЕЙНІ ПРАВОВІДНОСИНИ З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ 340

6.1. Особливості усиновлення дітей громадянами України, які проживають за її межами, та іноземцями (М.В. Менджул).....	341
6.1.1. Усиновлення дитини, яка є громадянином України, але проживає за межами України	341
6.1.2. Усиновлення іноземцем дитини, яка є громадянином України	343
6.1.3. Усиновлення дитини, яка є іноземцем і проживає в Україні.....	348
6.1.4. Обмеження права іноземця на таємницю усиновлення дитини, яка є громадянином України	351
6.1.5. Усиновлення в Україні іноземцем дитини, яка є іноземцем або особою без громадянства	353
6.1.6. Нагляд за дотриманням прав дітей, які усиновлені іноземцями	355
6.2. Особливості укладення та розірвання шлюбу з іноземцями та особами без громадянства (М.В. Менджул)	359
6.2.1. Порядок укладення шлюбу з іноземцями та особами без громадянства	359
6.2.2. Порядок розірвання шлюбу з іноземцями та особами без громадянства	363
6.2.3. Сплата аліментів.....	366
6.2.4. Визначення місця проживання дітей в разі розлучення	372

Книги, які можуть вас зацікавити

Сімейний кодекс
України

Аналіз судової
практики розгляду
цивільних справ про
спадкування. Видання
друге

Цивільний Кодекс
України

Цивільний
процесуальний кодекс
України

Зразки документів з
приватного права
(цивільне, сімейне,
житлове, трудове,
земельне,
цивільно-процесуальне
та
госпо-дарсько--процес-
уальне...)

Закони України "Про
охорону земель", "Про
державний контроль за
використання та
охороною земель"

Перейти до галузі права
Сімейне право

Перейти на сайт →